

شفافیت نظام مند

محمد تاقبفر

در هفته‌های گذشته ارائه لیست‌های افراد و شرکت‌هایی که از ۴۲۰۰ تومانی استفاده کرده‌اند، در عرصه اجتماع چالش‌هایی را ایجاد کرده و حساسیت‌هایی را بروز داده است. فشار افکار عمومی سبب شده که همه دستگاه‌ها در آستانه انتشار لیست‌های ارزهای رانتی و خروجی آنها باشند. تا اینجا کار، انتشار لیست‌ها بی‌انگرمی است. اما بی‌انگرمی است که بدانی هدف از انتشار لیست‌ها چیست؟ انتشار لیست با هدف افشا و کشف تقلب و ایرادهای احتمالی فقط یک عامل کوتاه‌مدت است. برای اینکه، شفافیت در انتشار اطلاعات به افزایش توان ملی اقتصاد ایران بینجامد، باید به این موضوع جدا از جنجال‌های موجود نگرین‌یسته شود که در این خصوص نکات زیر به عرض می‌رسد:

در این باره باید عرض کنم که اینجانب طرفدار کامل انتشار اطلاعات هستم و مبنای حقوقی آن را هم قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات می‌دانم. اگر در این زمینه نقضی هست، وظیفه مجلس است که به سرعت بسترهای حقوقی انتشار اطلاعات با کیفیت مورد نظر افکار عمومی فراهم شود. اما مهم است که بدانیم هدف از انتشار لیست‌ها چیست؟ انتشار لیست با هدف افشا و کشف تقلب و ایرادهای احتمالی فقط یک عامل کوتاه‌مدت است. برای اینکه، شفافیت در انتشار اطلاعات به افزایش توان ملی اقتصاد ایران بینجامد، باید به این موضوع جدا از جنجال‌های موجود نگرین‌یسته شود که در این خصوص نکات زیر به عرض می‌رسد:

خروجی ارز ۴۲۰۰ تومانی نشان داد که همچنان رفتار عادلانه در بازار متجلی می‌شود و دولت نباید تعادل‌های اساسی اقتصاد را با حضور رانتی خود به هم بزند. در این زمینه، بارها اقتصاد ایران از زمن‌هایی را پشت‌سسر گذاشته و نتیجه آن منفی بوده و دلیل اینکه از موده دوباره از زمن می‌شود، مشخص نیست؟ امیدوارم دولت بازگشت در مسیر علم اقتصاد را با اصلاح در روندهای تصمیم‌گیری‌های ارزی که در هفته‌های اخیر نشان‌های آن از جمله نرخ توافقی ارز بروز یافت، ادامه دهد تا تنش ارزی بیش از این گسترش نیابد و دیگر بازارها را درگیر خود نسازد.

شفافیت، راه ورود به مبارزه با فساد است. آنچه می‌تواند نظام اقتصادی ایران را در پرتو شفافیت ساماندهی کند، فقط افشای اطلاعات نیست. شفافیت نظام‌مند در بسترهای حقوقی مبتنی بر اصلاح زیرساخت‌ها راه حل اصولی است؛ بنابراین اگر افشای اطلاعات در حد انتشار باشد، سودمندان اجتماعی و اقتصادی را نخواهد داشت. قوه مجریه باید بین بخش‌های سازمانی خود ساماندهی اطلاعاتی برقرار کند. ارتباط بین دستگاه‌های واگذارنده ارز و گیرندگان ارز باید در رصدسازمان امور مالیاتی، تامین اجتماعی، بورس و دیگر نهادهای مرتبط باشد تا از نتیجه آن خزانه دولت منتفع شود. در غیر این صورت باز هم خزانه به عنوان نماد حق مالی عمومی از این شفافیت نفعی نمی‌برد.

استقرار شفافیت باید بر پایه رویکرد حاکمیت و دولت باشد. در این صورت می‌توان به اصلاح فرآیندهای مبتنی بر شفافیت و نظام‌مندی آن امیدوار بود. دولت آقای روحانی شفافیت در عملکرد اقتصادی را به عنوان یک وعده انتخاباتی مطرح کرده بود. شایسته است دوباره این موضوع که مورد تاکید رئیس محترم دولت بوده به عنوان یک مصوبه دولت به تمام دستگاه‌های اجرایی ابلاغ شود. نمونه موفق این رویکرد و تبدیل آن به نظام رانتی می‌تواند در شورای شهر تهران مثال زد. گروه منتخب شورای شهر کنونی تهران اولویت‌های کاری خود را شهرداری شیشه‌ای و شفافیت در نظام اداره شهر اعلام کرده‌اند و اینک، سامانه‌های شفافیت در شهرداری تهران به‌روز و در حال گسترش است. این موضوع در سطح گسترده‌ای در سامانه‌های دولت چه در بعد قراردادها و چه پرداخت‌ها قابل انجام است. عزم دولت به تبدیل آن‌لاین و به روز اطلاعات گام اساسی برای شفافیت نظام‌مند است.

تقلیل شفافیت به افشای اطلاعات ارز، خطاست. نظام اقتصاد ایران از بروز رانت در صدور مجوزهای کسب و کار، تامین مالی و دیگر حوزه‌ها رنج می‌برد در نتیجه شفافیت باید بیکر اقتصاد ایران را شامل شود تا بهبود در امور حاصل شود. بی‌ش از افشا، مهم اصلاح فرآیندهای عملکردها است. دولت با توجه به نهادهایی که در اختیار دارد از جمله سازمان حسابرسی می‌تواند یک بر خورد نظام‌مند با رانت‌ها داشته باشد. سازمان حسابرسی هم با توجه به ابزارهای دانشی که در اختیار دارد، می‌تواند از طریق حسابرسی مالی و عملیاتی مستفانه‌ترین تحلیل و گزارش را به عنوان حسابرسی و بازرس قانونی در اختیار دولت قرار دهد تا دولت ضمن اصلاح رویه‌ها، مستند به نتایج گزارش‌های حسابرسی نسبت به جابه‌جایی مدیران یا اصلاحات نهادی اقدام و از شتابزدگی دوری کند.

آغاز تحریم‌های یکجانبه نفتی آمریکا در پی خواهد داشت

آتش به بازارهای جهانی نفت؟

امین قلعه‌ای، روزنامه نگار

سنت در هر بشکه کاهش پیدا کرد و ۷۵ سنت در هر بشکه از رانتر از شاخص قیمت مذکور شد. قیمت فروش گرید سروس نیز ۸۰ سنت در هر بشکه نسبت به قیمت اوت کاهش یافته است و ۵۵۵ دلار در هر بشکه از رانتر از شاخص قیمت عمان ادوبی برای سپتامبر شده است. شرکت هادر قرار دادهای بلندمدت به پالایشگاه‌ها می‌فروشدند. اکثر تولیدکنندگان نفت دولتی در خلیج فارس قیمت نفت خود را بالاتر یا پایین‌تر از شاخص تعیین می‌کنند، برای آسیا، شاخص قیمت میانی قیمت‌های عمان ایرانی در سپتامبر که از جزیره خارک به مقصد آسیا پارگیری می‌شوند را کاهش داد. ایران همچنین قیمت فروش رسمی گرید «ایران لایت» به میزان ۸۰ سنت در هر بشکه نسبت به قیمت اوت کاهش داده شد و ۱۲۰ دلار در هر بشکه بالاتر از متوسط شاخص قیمت عمان ادوبی که برای سپتامبر ارزیابی می‌شود، قرار گرفت. از سوی دیگر قیمت گرید «ایران هوی» به میزان ۶۰ سنت در هر بشکه نسبت به قیمت اوت کاهش داده شد و ۹۰ سنت در هر بشکه از رانتر از متوسط شاخص قیمت عمان ادوبی که برای سپتامبر ارزیابی می‌شود، قرار گرفت. در حالی که قیمت گرید فروزان ۷۵

بیشتر سیاستمداران اروپایی، کارشناسان حوزه اقتصاد انرژی و حتی رسانه‌ها به او هشدار داده بودند که شرایط امروز ایران هرگز قابل مقایسه با دوران زمامداری اوپامانیست. چه اینکه اوپامانیست برای ایجاد اجماع جهانی علیه کشورمان دشواری‌های بسیاری را از سر گذارنده بود. جوشش اوغلو وزیر خارجه ترکیه پنجشنبه در دیدار با

فرستاده ویژه رئیس جمهور به این کشور گفت: «مواضع ایران در مسایل مختلف از جمله خروج امریکا از برجام را تقدیر می‌کنیم، ماصراحتا اعلام داشته‌ایم که تحریم‌ها علیه ایران را اجرا نخواهیم کرد.» ترکیه روزانه ۱۷۶ هزار بشکه نفت از ایران خریداری می‌کند که این خود معادل ۷ درصد از کل صادرات روزانه نفت کشورمان است. از

جدول مشتریان نفت ایران از ژانویه تا ژوئن ۲۰۱۸

کشور	میزان واردات	سهم از صادرات مشاهده شده
چین	۶۷۵ هزار	۲۶ درصد
هندوستان	۵۹۷ هزار	۲۳ درصد
کره جنوبی	۲۸۶ هزار	۱۰ درصد
ژاپن	۱۲۵ هزار	۵ درصد
امارات	۱۲۷ هزار	۵ درصد
اتحادیه اروپا	۵۱۶ هزار	۲۰ درصد
ایتالیا	۱۵۴ هزار	۶ درصد
اسپانیا	۱۱۹ هزار	۵ درصد
فرانسه	۹۴ هزار	۴ درصد
یونان	۶۶ هزار	۳ درصد
ترکیه	۱۷۶ هزار	۷ درصد

چالش ترامپ

و مشتریان نفت ایران

اردیبهشت ماه امسال آن هنگام که ترامپ تصمیم به خروج یکجانبه از توافق هسته‌ای و بازگشت تحریم‌های نفتی علیه ایران را به اطلاع رسانه‌ها رساند، شاید هرگز تصور نمی‌کرد چه مسیری دشواری را برای به‌انزوا کشاندن ایران انتخاب کرده است.

گزارش

از سوی یک کارشناس اقتصادی مطرح شد

بسته جدید ارزی به تنهایی از پس سفته‌بازی‌ها بر نمی‌آید

یک کارشناس اقتصادی با اشاره به بسته جدید ارزی اعلام شده از طرف بانک مرکزی، عنوان کرد که این بسته در عمل به تنهایی برای کنترل سودگري‌های بازار ارز کفایت نمی‌کند.

به گزارش ایسنا، اعلام بسته جدید ارزی توسط عبدالناصر همتی، به عنوان اولین حرکت او در سمت رئیس کلی بانک مرکزی، تا اینجا کار موفق بوده و توانسته است تا حدودی از شدت جهش افزایش قیمت‌ها در بازارهای ارز و به تبع آن سکه و طلا هم جلوگیری کند. برخی از کارشناسان این حرکت منمتر همتی را ناشی از اقتصاددان بودن او می‌دانند که باعث شده تا او قدرت در کنار هم قرار دادن فاکتورهای مختلف را بهتر از سیف داشته باشد. ولی اله سیفی که می‌گویند به دلیل حساسداری خواندنش نگاه جزئی و تک بعدی به مسائل داشته است. با این همه و به رغم اقتصاد کلان بلد بودن رئیس جدید بانک مرکزی اما مسائلی وجود دارد که به نظر می‌رسد برای دیدن آنها باید نگاه‌ها را کلان‌تر از کلان کرد. در این زمینه با یکی از اقتصاددانان گفت‌وگویی داشته‌ایم.

وحدشقلای شهری، عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی تهران، بابیان اینکه بسته ارزی پیشنهاد شده مشکلات بدیهی و آشکار سیاست‌گذاری‌های غلط سه ماه گذشته را بر طرف کرده است، اضافه کرد: «با این حال واقعیت این است که این بسته تنها توانسته است خطاهای فاحش سیاست‌گذاری‌های دو سه ماهه گذشته را جبران کند، اما در عمل به تنهایی برای کنترل سودگري‌های بازار ارز کفایت نمی‌کند»

نظام مالیاتی باید اصلاح شود

این اقتصاددان بابیان اینکه تنها با اصلاح نظام مالیاتی و تعریف پایه‌های مالیاتی جدید می‌توان اثرات منفی بسته ارزی پیشنهادی را جبران کرد، گفت: «از طریق مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر ثروت و مالیات بر درآمد می‌توان سودگري‌های بازار ارز را کنترل کرد. در کنار اینها هم اصلاح نظام یارانه‌ای باید انجام شود.»

شقلای شهری در ادامه بابیان اینکه طبیعتاً اصلاح نرخ ارز تبعات تومی دارد، اظهار کرد: «این تبعات تومی مستقیم‌توجه طبقات و دهک‌های پایین جامعه خواهد شد. به همین خاطر هم دولت

سوی دیگر سخنگوی وزارت خارجه چین در ژوئن اعلام کرد: «این کشور بدون نقض تعهدات بین‌المللی به همکاری با ایران ادامه خواهد داد. چین همچنین در ژوئیه به سه پرداخت پول واردات نفت ایران به یوان ادامه داد.» این همه در حالی است که روابط تجاری چین و آمریکا، تاثیر جنگ تعرفه‌های به شدت آسیب دیده است. آنچنان که پلایشگاه‌های چینی به دنبال وضع تعرفه ۲۵ درصدی بر نفت آمریکا اعلام کرده‌اند نفت ایران می‌تواند جایگزین مناسبی برای نفت وارداتی از آمریکا باشد. نفتی که حالا با تصمیم شرکت ملی نفت ایران با بهایی ارزان‌تر از بازارهای جهانی به دست چینی خواهد رسید. چین در حد فاصل ماه‌های ژانویه تا ژوئن روزانه ۶۷۵ هزار بشکه نفت از ایران خریداری کرده است که این خود ۲۶ درصد از صادرات نفت کشورمان را تشکیل می‌دهد. وضعیت صادرات نفت ایران به هندوستان هم چندان تفاوتی با گذشته نکرده است. شرکت‌های ایندین اوپیل و بهارات پترولیوم به خرید نفت ایران در ژوئیه ادامه دادند و سفارش نفت ایران برای تحویل در اوت را آغاز کردند. همچنین آمارهای بلومبرگ نشان می‌دهد شرکت ریلاینس اینداستریز که بزرگترین شرکت پتروشیمی هند است واردات نفت ایران را در ژوئن کاهش داد با این حال جریان تجارت ماه به ماه بسیار متغیر است. چین در ماه‌های ژانویه تا ژوئن روزانه ۵۹۷ هزار بشکه نفت از ایران خرده است.

رقمی در حد ۲۳ درصد کل صادرات نفت ایران در روز. در میان کشورهای خریدار نفت و فرآورده‌های نفتی اما جالب‌ترین رفتار از آن امارات متحده عربی است. بلومبرگ در مورد رفتار مقامات اماراتی در قبال تحریم نفت ایران نوشت: «دولت امارات مطلب چندانی نگفته است. امارات متحده عربی روابط دیپلماتیک محدودی با ایران دارد در سال ۲۰۱۶ سفیر خود را از تهران فراخواند ولی بعداً بوظیفی متحد نزدیک آمریکا به شمار می‌رود. دومی قطب تجارت با بازار گانان ایرانی است و می‌عانات ایران را برای پالایشگاه‌های خود خریداری می‌کند. نشان‌ها سبب از افزایش واردات این کشور از سایر کشورهای هادر ژوئیه مشاهده شده است.»

نوسانات قیمتی بازار نفت را پیش‌بینی ناپذیر می‌کند
ایالات متحده و عربستان جنگ

نفت علیه ایران را در حالی آغاز کرده‌اند که تحولات ماه‌های اخیر به خوبی نشان داده است که خود این دو کشور از بزرگترین تولیدکنندگان نفت در جهان به شمار می‌روند. حالا با تحولات یک ماه‌اخیر می‌توان گفت که میزان ضرر و زیان این دو کشور از صادرات نفت نیز همسان با ایران خواهد بود. چرا که پیش‌بینی ناپذیر بودن رفتار ایران چه از حیث تحرکات نظامی موسوم به «جنگ تنگه‌ها» و از چه لحاظ تخفیفات بزرگی که کشورمان برای فروش خویش در نظر گرفته بازارهای نفت را دچار نوسانات شدید کرده و احتمالاً خواهد کرد. امری که وضعیت عرضه نفت در بازارهای جهانی را به لحاظ اقتصادی در شرایطی پرابهام قرار خواهد داد. از سوی دیگر اقدامات اخیر آمریکا علیه روسیه نیز جنگ نفت در بازارهای بین‌المللی را تحت تاثیر قرار خواهد داد. در روز پیش آمریکایی‌ها از طریق یک فرستاده ویژه به اطلاع روسیه رسانده بودند که به دلیل رفتارهای روسیه در اروپا احتمالاً دور جدید تحریم‌های این کشور شامل حال نفت این کشور خواهد شد. اتفاقی که ممکن است به انفجار در بازارهای جهانی نفت منجر شود. در همین حال «واسیلی تانور کوف» معاون مدیر گروه شرکت‌های سهامی «آ.ک.ر.» به این یک روزنامه روسی گفته است، کشورهای آسیایی حسی در صورت اعمال تحریم‌های جدید از سوی آمریکا، به وارد کردن نفت از ایران ادامه خواهند داد. ضمن اینکه هنوز مشخص نیست اروپا بعد از تهدید آمریکا از واردات نفت ایران صرف‌نظر کرده باشد. بنابراین صادرات نفت ایران ممکن است کاهش یابد، ولی به طور کامل متوقف نخواهد شد. یوشکوف یادآور شد، وضعیت برای کشور چین راحت‌تر از سایر کشورهاست. برای اینکه نفت ایران را برای رفع نیازهای داخلی خود خریداری کرده‌ود عین حال سیاست مستقل‌تری را نیز اجرامی کند. به گفته وی، مقامات پکن می‌توانند به گونه‌ای معاملات نفتی خود با ایران را تنظیم کنند که تحریم‌های آمریکا تاثیری بر آن نداشته باشد. ضمن اینکه اوضاع در نهایت ممکن است به نفع چینی‌ها تمام شود. برای اینکه بعد از خروج شرکت‌های اروپایی و آمریکایی از بازار نفتی ایران، چین می‌تواند این بازار پر سود را به خود اختصاص داده و در سایر بخش‌های اقتصادی ایران نیز سرمایه‌گذاری کند.

ارزی توسط بانک مرکزی قیمت‌ها در بازارهای مالی و سرمایه‌ای همچون بازار ارز و سکه آرایش کاهشی به خود گرفت به طوری که رئیس اتحادیه فروشندگان طلا و جواهر کاهشی قیمت‌ها در بازار ارز خبر داده و گفته بود که طلا سیر معمول خود را طی می‌کند و تقریباً با قیمت‌های جهانی برابر است. این حال اما این کاهش قیمت در بازارهای آزاد طلا و سکه نمی‌تواند باعث کاهش قیمت در سایر بازارها شود چرا که اساساً علاوه بر اینکه قیمت‌ها معمولاً چسبندگی خود را حفظ می‌کنند، دلار یارانه‌ای هم دیگر به همه واردکنندگان تعلق نمی‌گیرد و همین هم احتمالاً باعث خواهد شد تا قیمت‌ها اساساً کاهش پیدا نکنند.

تفرافهم شود. اقتصاد ایران ککش دلار ۸ تومانی راندارد شقلای شهری با اشاره به اصطلاح قفل شدن بازار توضیح داد: واقعیت این است که اقتصاد ایران قدرت ککش دلار ۸۰۰۰ تومانی راندارد زمانی که دلار در اقتصاد ما بالای ۸۰۰۰ تومان نرخ‌گذاری شده و از طرفی میانیگن حقوق‌ها دو میلیون تومان است. در چنین شرایطی قدرت خرید کاهش پیدا می‌کند که باعث می‌شود خرید کالاها پایین آمده و در نتیجه بازار دچار کودشود و بسیاری از تولیدکنندگان قدرت خرید تجهیزات و پارداخت هزینه‌استهلاک تولید را نخواهند داشت. به گزارش ایسنا، هم‌زمان با اعلام بسته جدید